

Liten grabb med stort ansvar

– Det var väldigt svårt att välja ut de tre kandidaterna. Alla nominerade behöver utmärkelsen för att bli stärkta i sitt arbete. Det finns så många barn här i världen som lider, så många...

Det säger Xola Dubula från kåkstaden Khayelitsha utanför Kapstaden. Han är med i juryn för vad som brukar kallas Barnens Nobelpris.

Xola Dubula sitter vid matsalsbordet på pensionatet och läser högt ur talet han ska hålla nästa dag inför representanter från myndigheter, media och den sydafrikanska kandidaten.

– Och de nominerade är *The Mothers of St Rita*...

– Vänta Xola, avbryter Marlene Winberg från organisationen *Children's World*, du måste dra ut på orden, som när dom läser upp kandidaterna till Oscarsgalan. Och dom nominerade ÄR...Paus...

Xola nickar eftertänksamt med rynkad panna. I morgon är en stor dag, när han som enda talare håller i presskonferensen där de tre kandidaterna ska tillkännages. En av dem är en av Xolas idoler, Nelson Mandela.

– Mandela satt i fängelse i 27 år för att barnen skulle få sin frihet och för att deras rättigheter skulle respekteras. Han har gjort ett väldigt bra jobb, säger Xola.

Alla deltagare i juryn för *The World's Children's price for the Rights of the Child* representerar barn vars rättigheter kränkts på olika sätt. 15-åriga Xola sitter med som representant för barn vars liv förändrats genom hiv/aids. Efter skoltid driver han en

stödgrupp för barn vars familjemedlemmar lever med hiv/aids, genom organisationen *Treatment Action Campaign, TAC*.

– Jag lär barn i min ålder om deras rättigheter och att dessa måste respekteras. Vi sitter i en grupp, och de berättar sina historier för mig, och sen diskuterar vi olika frågor, berättar han.

Xola bor tillsammans med sin mamma, som lever med hiv/aids. Han fick som 10-åring veta att hon var sjuk och han har skött om henne under hennes sjukdomsperioder.

– Jag trodde att min mamma skulle dö, och jag berättade för alla mina vänner att hon hade hiv. Efter det ville ingen längre vara min vän. Då kände jag att jag lika gärna kunde ta livet av mig, berättar han.

Strax efteråt medverkade Xolas mamma i ett tvprogram och berättade att hon hade hiv. Hon fick då sparken från den skola där hon arbetade och de tvingades flytta från huset där de bott till ett plåtskjul. Mamman kunde inte arbeta och var inlagd på sjukhus i perioder.

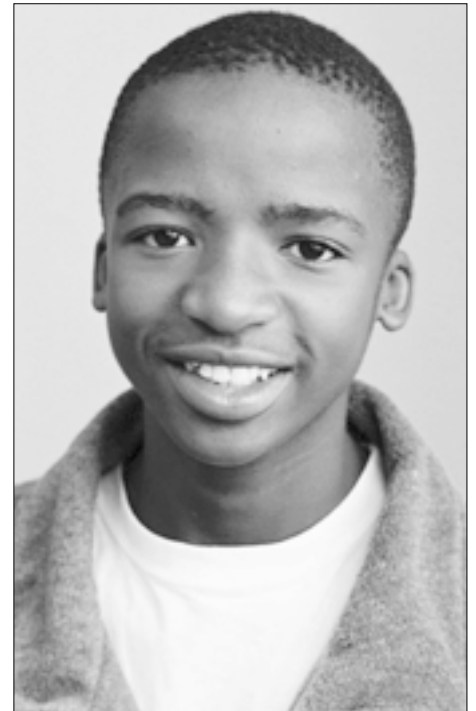
– Jag fick sova utan att ha ätit middag, och det fanns ingen som kunde hjälpa mig. Jag grät mig till sömns på kvällarna, säger Xola.

Startade stödgrupp för barn.

Vändningen kom när Xolas mamma tog med honom till sin stödgrupp i TAC där han fick mer kunskap om sjukdomen.

– Jag utvecklades mycket, och sa till mig själv att min mamma inte alls skulle dö – jag ska ta hand om henne! Med hälsosam mat och mediciner kan hon leva länge, berättar Xola.

Xola började undervisa sina klasskamrater

Xola Dubula är med i juryn för vad som brukar kallas Barnens Nobelpris.

om hiv/aids, och var så småningom med och startade stödgruppen för barn.

– Jag vill stötta andra barn som är drabbade av hiv/aids. De ska inte behöva gå igenom vad jag genomlevt på egen hand.

Arbetet i barnjuryn har fört Xola Dubula på resa till Sverige där han mött de andra jurymedlemmarna från hela världen. I april ska han dit igen när segraren tillkännages i en ceremoni på Gripsholms slott. Även om Mandela är en av hans personliga favoriter så talar han varmt om de andra kandidaterna.

– Jag fick veta att Ana Maria (Marañon de Bohorquez från Bolivia) sitter i rullstol sedan hon var två år gammal. Ändå hjälper hon andra gatubarn. Jag frågar mig hur hon kan lyckas med det när hon sitter i rullstol?

– Mödrarna (av St Rita) i Kenya är väldigt fattiga men tar hand om barn vars föräldrar dött i hiv/aids. Det är väldigt imponerande när de som är fattiga själva kan hjälpa andra fattiga, säger han.

Själv har Xola flyttat ifrån plåtskjulet där han bodde tidigare till ett riktigt hus eftersom hans mamma mår bättre, och har fått arbete som hiv/aidsrådgivare. Xola berättar att hans framtida dröm är att arbeta inom affärsvärlden.

– Jag gillar att jobba med pengar och med människor, fast jag tycker inte om matte. Jag skulle vilja bli som (reservbankschefen) Tito Mbongweni, han är respekterad och en riktig ledare.

ÅSA ERIKSSON
Johannesburg

Det äkta paret Nelson Mandela och Graça Machel är nominerade till Världens barns pris, Mandela för sin livslånga kamp för att befria Sydafrikas barn från apartheid och Machel för sin långa och modiga kamp för barns rättigheter, främst i Moçambique

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.